

Mgr. Karolína Chundelová: Slováci v kulturně-spoolečenském životě Prahy v letech 1815-1914

Vedoucí práce: doc. PhDr. Rudolf Chmel, DrSc.

Rigorózná práca K. Chundelovej sa na priestore jedného storočia pokúša cez čiastkové témy o komplexnejšie zmapovanie dôležitej kapitoly v dejinách česko-slovenských kultúrnych vzťahov. V piatich kapitolách (okrem úvodu a záveru) analyzuje kľúčové situácie, udalosti a úlohu osobností, ktoré tvorili generálnu líniu týchto vzťahov sub specie ich funkcie prostredníctvom realizovania sa v Prahe. Praha je síce hlavným „hrdinom“ predloženej práce, ale jej slovenskí „návštevníci“ ju špecifickým spôsobom formovali ako fenomén, ktorý raz silnejšie inokedy slabšie ovplyvnil ich identitu, procesy, ktoré mali často nadpražský charakter. Praha (minimálne od založenia Karlovej univerzity, ale v 19. storočí a v prvej polovici 20. storočia osobitne) bola pre Slovákov svojho druhu Parížom, prostredím inšpiratívnym k výkonom, ktoré presahovali úzky národný horizont. Autorka pritom kladie dôraz na problém, ako Praha formovala životy slovenských politikov, intelektuálov, vedcov, spisovateľov a i., a zároveň nato, aký vklad do života Prahy priniesli oni.

Všetko toto interpretuje a hodnotí autorka z hľadiska toho, ako tieto situácie, procesy, osobnosti vplývali na širší kultúrno-spoolečenský vývoj v skúmanom období. Od v istom zmysle náhodného pobytu Sama Tomášika, autora hymnickej piesne Hej Slováci v Prahe roku 1834 (kde ju práve napísal – cestou na berlínsku univerzitu) a podobných jednorazových akcií po napríklad zásadný prínos P. J. Šafárika k téme svojim pražským pôsobením aj jeho ovplyvnením Slovanského zjazdu, kde základným spôsobom prekročil svoj akademicko-intelektuálny horizont do verejného, fakticky politického priestoru. Druhým Slovákom, ktorému sa autorka hlbšie venuje je Ľ. Štúr, ktorého kontakty s českým prostredím boli veľmi intenzívne. Pozornosť však venuje aj menej známym pobytom filológa M. Hattalu a Františka Víťazoslava Sasinka. V kapitole o slovenských študentoch v Prahe preberá autorka účasť slovenských akademikov na pražských štúdiách, podporu ktorú im poskytovala Československá jednota a osobitnú pozornosť venuje pražskému študentskému spolku Detvan, ktorého genéza siaha do 70. rokov 19. storočia, v ktorom sa okrem iného angažovali významné osobnosti – počnúc Jaroslavom Vlčkom, Vavrom Šrobárom, M. R. Štefánikom, M. Kukučínom, D. Makovickým, J. G. Tajovským a i. Viaceré procesy skúma autorka na pozadí takých pražských, ale vlastne „celoštatných“ udalostí, ako bola Jubilejná zemská výstava roku 1891 a Národopisná výstava Československa v roku 1895. Osvetľuje pri nich slovenskú účasť, respektíve komplikácie, ktoré privodil zákaz uhorskej vlády. Priestor pre zintenzívnenie československých vzťahov vitálne ovplyvnila Československá jednota (1896), ktorej aktivity sa realizovali v kultúrno-vzdelávacej sfére a podpore slovenských študentov.

Prítomnosť Slovákov v pražskom prostredí v skúmanom storočí v autorkinej interpretácii ukazuje ich dynamiku, ale aj historický význam pre rozvoj československých vzťahov. Úloha Prahy bola pre slovenský vývoj v 19. a na začiatku 20. storočia podstatná, isto podstatnejšia ako úloha Pešti, či neskôr Budapešti alebo Pešť-Budína, kde administratívne politicky patril. Dokumentuje to aj predložená rigorózná práca. Zdanlivo parciálny pohľad tu,

pars pro toto, hovorí cez „pražskú optiku“ aj o česko-slovenských vzťahoch vôbec, preto jej úsilie zhromaždiť k téme československých vzťahov v pragenzijnej oblasti čo najviac materiálu sa ukázal produktívny. Bohatá sekundárna literatúra, archívny materiál, korešpondencie, memoáre boli pre ňu spoľahlivým prameňom pre rekonštrukciu tohto historického celku. Kultúrohistorický metodologický prístup autorky považujem za adekvátny téme, spĺňa v jej pracovaní kritéria pre úspešné obhajobné pokračovanie uchádzačky o titul PhDr.

Doc. PhDr. Rudolf Chmel, DrSc.